

TOPLUM SAĞLIĞI MERKEZLERİ KURULMASI VE ÇALIŞTIRILMASINA DAİR
21.09.2010 TARİHLİ YÖNERGE
ve YARGI KARARI

Hatırlanacağı gibi; “Aile hekimliği uygulamasının yürütüldüğü illerde kurulacak toplum sağlığı merkezlerinin organizasyonu, kadroları, görevleri ile çalışma usul ve esaslarını belirlemek” amacıyla hazırlanan Aile Hekimliğinin Pilot Uygulandığı İllerde Toplum Sağlığı Merkezleri Kurulması Ve Çalıştırılmasına Dair Yönerge 27.01.2010 tarihinde yürürlüğe girmişti.

Yönergenin kimi maddelerinin iptali için açılan dava sonucunda; Danıştay 10. Dairesi;

“...5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanununun 8 inci maddesinde belirtilen hususların, aynı madde uyarınca **Yönetmelikle düzenlenmesi gerektiği** dikkate alındığında, dava konusu Yönergenin dayanağının doğrudan sözü edilen Yasa maddesi olmasına ve bu maddede belirtilen hususların dava konusu Yönerge ile düzenlenmesine hukuki olanak bulunmamaktadır.

Yönergenin çıkarıldığı tarihte yürürlükte bulunan ve 15.8.2009 tarih ve 27320 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan işyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmelikte, Toplum Sağlığı Merkezlerinin işyeri ortak sağlık ve güvenlik birimi kurabilmelerine olanak veren bir kural yer almamıştır....”

...26.10.1994 tarih ve 22093 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sağlık Bakanlığı Taşra Teşkilatı Yatak ve Kadro Standartları Yönetmeliğinde,15.5.2008 tarih ve 26877 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile yapılan değişiklikle Toplum Sağlığı Merkezi tanımlanmış, ancak Yönetmeliğe aykırı olarak dava konusu Yönerge ile Toplum Sağlığı Merkezlerinin tanımı genişletilmiştir....”

gerekçeleriyle; Yönergenin 25. Maddesinin 2. fıkrasının, 34. Maddenin 2. fıkrasının (ğ) bendinin ve geçici 1. Maddesinin yürütmenin durdurulmasına karar vermişti. Bu karar ve yargı kararına ilişkin ayrıntılı yazı, güncel hukuk sayfalarında yer almaktadır.¹

Adı geçen Yönerge’de 21.09.2010 tarihinde değişiklik yapıldı ve TSM sayıları sınırlandırılmıştı. Türk Tabipleri Birliği tarafından bu değişiklikler de yargıya taşındı. Danıştay 10. Dairesi;

Yönerge’nin 5. Maddesinin 1 fıkrasında yer alan;

Açılma ve kapatılması

Madde 5- (Değişik:21.9.2010)“(1) Her ilçede ve 10.07.2004 tarihli 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununa tabi olmayan **il merkezlerinde bir toplum sağlığı merkezi kurulur.** Sorumluluk alanları, kuruldukları ilçenin mülki idare sınırlarıdır. Toplum sağlığı merkezleri nüfusa göre: 20.000 nüfusa kadar “D” tipi,

¹ Toplum Sağlığı Merkezleri Kurulması ve Çalıştırılmasına Dair 27.01.2010 tarihli Yönerge ve Yargı Kararı isimli değerlendirmeye yazımıza <http://www.istabip.org.tr/dosyalar/hukuk/tsm15.pdf> adresinden ulaşılabilir.

20.001 - 50.000 nüfusa kadar "C" tipi 50.001 - 100.000 nüfusa kadar "B" tipi ve 100.001 nüfusun üzerinde "A" tipi olarak sınıflandırılır."

Yönerge'nin Geçici 2. Maddesinde yer alan

Geçici Madde 2 - (Ek:21.9.2010) *Birden fazla toplum sağlığı merkezi kurulmuş olan ilçede Müdürlükçe uygun görülecek olanın dışındaki toplum sağlığı merkezleri bir ay içerisinde kapatılır."*

düzenlemeleri hakkında, yürütmenin durdurulmasına karar verdi.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

Mahkeme; aynı Yönerge'nin 27.01.2010 tarihli düzenlemelerine ilişkin açılan (yukarıda aktarılan) davada verdiği gerekçelere bağlı kalmıştır.

Bilindiği gibi "normlar hiyerarşisi" gereğince; sıralamada daha altta bulunan normun, daha üstte bulunan normlara uygun olması zorunludur. Bu çerçevede Yönergelerin de, daha üst normlara (varsa Yönetmelik, Tüzük, Kanun, KHK(...)) uygun olması gerekir.

Mahkeme bu çerçevede bir kez daha değerlendirme yapmış ve Yönetmelik ile düzenlenmesi gereken bir alanın, daha alt düzenleyici işlem olan Yönerge ile düzenlenmesini hukuka aykırı bulmuştur.

Ayrıca Mahkeme ilgili hukuki düzenlemeleri tek tek ele almış ve sonuç olarak gerek 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun, gerekse 2005 yılında yürürlüğe giren Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Yönetmelik'te; TSMlerle ilgili bir düzenleme bulunmadığının altını çizmiştir.

Her ne kadar 25.05.2010 tarihinde yürürlüğe giren Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliği bu yönde düzenlemeler içermekteyse de Yönerge; bu Yönetmeliğe (yada herhangi Yönetmeliğe) dayanarak çıkarılmamıştır. Ki Mahkemenin hukuka aykırılık kararı verirken, işaret ettiği gerekçelerden bir tanesi de budur.

Yönerge ile ilgili olarak Danıştay 10. Dairesi tarafından verilen her iki karar birlikte ele alındığında; Toplum Sağlığı Merkezlerinin ayrıca bir Yönetmelik ile düzenlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Bu Yönetmeliğin üst normlara (Kanun, Anayasa (...)) ve hukukun genel ilkelerine uygun olması gerektiğini, ayrıca belirtmeye gerek dahi yoktur.

Bilginize sunulur. 08.02.2011

**İstanbul Tabip Odası
Hukuk Bürosu**